

співвідносяться з тенденціями розвитку світової та європейської освіти у ХХІ столітті [3].

Нова школа, як і управління Новою школою, має відповідати сучасному типу розвитку суспільства. Неможливо в сучасному суспільстві, яке на практиці розвивається багатовекторно, а не лише за відомими теоретичними концепціями, застосовувати адміністративно-командне управління і тотальний контроль індустріальної епохи, це основна суперечність, що веде до руйнації будь-якої соціальної системи. Школа як освітня система та об'єкт управління не є винятком у цьому процесі [4].

Список використаних джерел

1. Про схвалення Концепції Реалізації політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, Кабінет Міністрів України. Розпорядження від 14 грудня 2016 р. № 988-р. 6 с.
2. Онаць О. М. Формування педагогічної культури керівника загальноосвітнього навчального закладу в змісті сучасного підручника для менеджера освіти. Проблеми сучасного підручника : збірник наукових праць. Київ, 2010. Випуск № 1(10). С. 689–698
3. Глушко, О. З. (2017) Європейський вектор освітніх реформ в Україні. Український педагогічний журнал, 4.
4. Калініна, Л. (2017). Управління новою українською школою. Директор школи, 1-2 (793-794), сс. 12-21.

КУЦАК Е.,
ЛІБА О.М.

Мукачівський державний університет, Україна

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ СТВОРЕННЯ ПРОБЛЕМНИХ СИТУАЦІЙ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

На сучасному етапі успіх формування діяльності особистості, яка здатна приймати нові, цікаві, нестандартні рішення, ефективно розв'язувати складні завдання, добре орієнтуватись у застосуванні новітніх технологій у сучасних умовах, значною мірою залежить від розвитку творчо-інтелектуальних здібностей, актуальним є питання підготовки майбутніх учителів до розвитку цих здібностей.

Питання проблемного навчання досліджувало ряд вчених, які остаточно єдиної думки у його розв'язанні не досягли. По різному трактується розуміння особливостей функціонування проблемності на уроці, а також сам безпосередній вплив проблемної ситуації на пізнавальну активність та психологічний стан особистості. Зокрема, М. М. Скаткін, а також І. Я. Лернер розглядають проблемне навчання як один із методів навчальної діяльності, який ґрунтується на самостійній пізнавальній діяльності учнів, а в свою чергу М. І. Махмутов обґрунтовує особливості проблемного навчання як цілої методичної системи, яка об'єднує різноманітні методи навчання. І. А. Ільницька, обґрунтовуючи особливості проблемного навчання, особливу увагу в своїх дослідженнях зосереджувала на розробці шляхів створення різних видів проблемних ситуацій. Важливо було для їх дослідження визначити методику підготовки та проведення уроків з використанням системи проблемних ситуацій, а також вивчити їх вплив на пізнавальну діяльність

школярів. А. В. Фурман, розглядаючи питання проблемного навчання, висвітлює психолого-педагогічні умови організації і ефективного використання проблемності в навчанні і особливу увагу приділяв методиці застосування проблемних ситуацій з урахуванням диференційованого підходу до учнів різних вікових категорій. Л. М. Фрідман поряд з обґрунтуванням позитивної сторони проблемного навчання висвітлює деякі особливості можливої негативної впливової дії на навчально-пізнавальну діяльність школярів, опираючись на індивідуально-психологічні особливості.

Специфіка проблемного навчання в початкових класах проявляється у формах організації проблемно-пошукової діяльності учнів, в типах проблемно-пізнавальних завдань. Проблемне навчання в початкових класах може застосовуватися у формі проблемних завдань і запитань. Їх можна використовувати при вивченні нового матеріалу на різних етапах його засвоєння. Характерною рисою проблемного запитання є те, що воно не передбачає прямої відповіді, готового алгоритму розв'язку, а утримує приховану суперечність. Якраз у формі таких запитань виражається усвідомлення учнем недостатньої глибини розуміння навчального матеріалу. Самостійно сформульоване ним запитання є не менш цінним результатом навчання, ніж усвідомлене й відтворене знання. Воно – показник якісного оволодіння учнем знаннями, критерій високої його активності в проблемному навчанні [1].

Основний недолік традиційного навчання – це слабка реалізація розвиткової функції навчального процесу, тому що навчальна діяльність учнів має переважно репродуктивний характер. Під час проблемного навчання педагог не дає готових знань, а організовує їх пошук учнями шляхом спостереження, аналізу фактів, активної розумової діяльності.

Проблемне навчання складається з проблемного викладання і проблемного учіння.

В основі проблемного навчання лежить проблемна ситуація, задача-проблема, яку необхідно розв'язати учням [2]. На рівні початкового навчання, тобто в 1-4 класах, діти стикаються з численними проблемними ситуаціями, які спонукають їх до математичного мислення. Вже простий розподіл зошитів, підручників може стати для учнів першого класу проблемою, якщо ми їх запитаємо, чи вистачить учбового приладдя для всього класу. Бачивши відносно невелику пачку зошитів, діти, ймовірно, думатимуть, що їх не вистачить, бо мають на увазі величину тих чи інших елементів. Перевіркою правильності припущення дітей буде роздача зошитів. Вказана проблема є прикладом порівняння однієї множини з іншою і оцінки кількості одиниць множини.

Проблемна ситуація при навчанні математики виникає абсолютно природно, не вимагаючи ніяких спеціальних вправ, штучно підбраних ситуацій. По суті, не тільки кожне текстове завдання, але і добра половина інших вправ, представлених в підручниках математики і дидактичних матеріалах, є свого роду проблемними, над вирішенням яких учень повинен задуматися, якщо не перетворювати їх виконання на чисто тренувальну роботу, пов'язану з рішенням по готовому, даному вчителем зразку. Вправи в розв'язанні складних завдань, в порівнянні виразів, що вимагають використання відомих дітям закономірностей і зв'язків в нових умовах, вправи

геометричного змісту, які часто вимагають переосмислення набутих раніше знань, та інші вправи повинні бути використані для постановки дітьми проблемних завдань. Тільки в цьому випадку навчання математиці надаватиме дієву допомогу у вирішенні освітніх, виховних і розвиваючих завдань навчання, сприяючи розвитку пізнавальних здібностей учнів, таких рис особистості, як наполегливість в досягненні поставленої мети, ініціативність, уміння долати труднощі.

Список використаних джерел

1. Селевко Г.К. Проблемне навчання / Г.К. Селевко// Шкільні технології. – 2006. – № 2. – С.61 – 66.
2. Медведюк О. Проблемно-пошукові ситуації на уроках як мотиваційний компонент / О. Медведюк // Початкова школа. – 2007. – №4. – С. 5 – 7.

ЛАБОШ К. Я.

Мукачівський державний університет, Україна

ДО ПРОБЛЕМИ АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ РОМСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОСТІ В РОЗВИВАЛЬНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ

У початковий період навчання дитини у першому класі важливе значення має успішність адаптаційного періоду. Створення сприятливого середовища для адаптації дитини до освітнього процесу забезпечуватиме їй подальший розвиток, навчання та виховання. Вчені (В. Антропова, С. Белічева, І Гончарук [2], М. Кольцова, О. Хрипкова) стверджують, що оптимальний період адаптації триває два місяці, однак у деяких дітей він може продовжуватися і до року. У працях науковців зазначено, що в контексті сьогодення пріоритетними завданнями учителя початкових класів у період адаптації дітей до школи є забезпечення індивідуального підходу, формування культури спілкування учнів, стимулювання мотивації навчання, формування учнівського колективу тощо. Незважаючи на те, що в даний час адаптації дітей до школи приділяється значна увага, імовірні проблеми науковці намагаються вирішити в основному за допомогою психологічної підтримки, шляхом зниження тривожності, підвищення впевненості в собі, при цьому недооцінюються можливості оптимізації самопочуття дітей за рахунок створення належних умов розвивального освітнього середовища.

Особливо актуальним є вищезазначене питання для дітей різних національних меншин. Теоретичні та практичні аспекти досліджуваної проблеми розкривали: Н. Васильченко, І. Гобод, О. Гонтар, Ю. Котяхова, І. Луценко, Т. Ілляшенко, В. Панок, Н. Сосновенко та інші.

Розглянемо адаптацію дітей ромської національності до освітнього середовища на прикладі Закарпаття, де мешкає найбільша в Україні кількість ромів: близько 14-ти тисяч лише за офіційною статистикою, за неофіційною – понад 100 тисяч. За даними Інституту соціальних досліджень України: близько 50% ромських дітей регулярно не відвідують школу; початкову освіту отримують лише 20-30% дітей-ромів; середній вік, у якому ромські діти залишають навчальні заклади – 10-11 років (як правило, до цього часу вони не встигають навчитися найелементарнішого – читати й писати); вищу освіту отримують одиниці.

Спираючись на дані Інформаційного ресурсного центру «Правовий Простір», який акумулює та систематизує інформацію Центрів правової інформації та

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>